

Közös törekvések szolgálatában

A tanácskozások, megbeszélések — még a rendszeresen, előírt időközben sorra kerülők is — bizonyos fokú ünnepélyességet nyernek, minthogy általában jeleznek valamit: korszaklezárást, új időszak nyitását, eredmények összegezését, új feladatok fölvázolását. De jelentetik ugyanakkor a már ismert út, az elfogadott elvek, nézetek megerősítését, a bevált módszerek, eljárások további alkalmazását, tömörebben: a folyamatosság biztosítását. És ez utóbbi is nagyon fontos; hiszen a folyamatosság a következetes, kitartó munka egyik alapföltétele.

A magyar és német nemzetiségű dolgozók tanácsainak nemrég megtartott együttes ülésére az előbb vázolt meghatározók és szerepkörök jegyében került sor. Ezzel a hónappal s ezzel az esztendővel ugyanis — mint ismeretes — lezárult egy ötéves tervidőszak. S nem akármilyen — tegyük hozzá. E tervszakasz során szocialista építésünk minőségileg magasabb fejlődési szintre lépett. Míg ezidáig a szocialista rendszer gazdasági alapjainak lerakásán dolgoztunk, emez öt év során már a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom megvalósításához láttunk hozzá.

Sikerrel. Noha nem volt könnyű a föladat. Árvízzel, aszályal, hóviharral kellett megküzdenünk, nemzetközi viszonylatban a kapitalista világban beállt gazdasági válsággal — amely fejlett kapcsolataink révén óhatatlanul bizonyos fokig nekünk is gondot okozott —, továbbá nyersanyaghiánnyal, egyes külföldi pénznemek hígulásával. Mégis, a párt hívó szava széles körű visszhangot váltott ki a dolgozók körében, ösztönzőként hatott, s a nagyarányú igyekevs oda vezetett, hogy elérhettük azt, amit egyetlen előző ötéves szakaszban sem: jóval a kitűzött határidő előtt teljesítettük a föladatokat. Nem egy vállalat négy év vagy még rövidebb idő alatt tett eleget kötelességének, több megye hasonlóképp hónapokkal hamarabb lépte át — munkateljesítménye alapján — az esztendőküszöböt, s hosszú ideje már 1976-ra termel. Örömlünkre szolgál, hogy a tervüket jóval a határidő előtt teljesítő megyék közt van Kovászna, Bihar, Szatmár, Kolozs, Maros is, ahol nemzetiségi lakosság is él.

Ezek az eredmények közös erőfeszítés gyümölcsei — állapították meg a tanácskozás résztvevői. A közös erőfeszítés, a vállvetve végzett munka pedig arra vall, hogy a nemzetiségi dolgozók megértik a marxizmus—leninizmus tanítását, amely szerint a nemzeti kérdés egyik része a proletárforradalomnak, a szocialista és kommunista építésnek, amaz új élet megteremtésének, amelyben minden ember — nemzetiségre való tekintet nélkül — maradéktalanul élvezheti a civilizáció vívmányait, a szabadság nyújtotta lehetőségeket, és saját jövőjének tudatos alakítója lehet.

A tanácskozáson mondott beszédében Nicolae Ceaușescu elvtárs világosan utalt erre, amikor kifejtette, hogy a nemzeti kérdést „nem lehet és nem szabad a párt általános forradalmi politikájától elszakítva tekinteni; ha megkísérelnénk, hogy általános politikánktól elszakítva foglalkozzunk vele, nem lennénk többé forradalmárok, marxisták, nacionalista álláspontra siklanánk, ami súlyosan ártana egész tevékenységünknek. Nagy meglepéssel vettem tudomásul, hogy a mai tanácskozáson az összes fölszólalók a szocializmus építésére, az egész nép jólétének emelésére irányuló általános törekvésekkel összefüggésben tekintették a német és magyar nemzetiségek kérdéseit [...] Ez szavatolja számunkra, hogy a nemzeti kérdés fölvetésében a következő időszakban is valóban a helyes úton fogunk haladni...”

Mielőtt azonban még a következő időszakról bővebben szólnánk, emlékeztessünk az eltelt évek eseményeire, eredményeire, különféle megnyilvánulásaira. Megünnepeltük ismételten 1918. december elsejét, ama napot, amikor Erdély egyesült Romániával. Ez a dátum emlékeztető és iránymutató; a történelmi valóságra utal, magatartásbeli és fölfogásbeli realizmushoz szoktat, józan igazodásunkat szolgálja, és arra készítet, hogy teljes alkotó erőnkkel illeszkedjünk be az ország életébe, a román néppel együtt küzdjünk a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom építéséért.

Az eltelt időszak legjelentősebb eseménye a párt XI. kongresszusa volt, amelyről méltán valljuk, hogy új szakaszt nyitott az ország történetében. Ezen a kongresszuson fogadták el az ország több évtizedes jövőjét föltáró, fontos elvi kérdéseket tisztázó, a marxizmus-leninizmus tanításokat hazánk körülményeire alkalmazó és a korunkra jellemző viszonyok közt továbbfejlesztő Programot, az 1976—1980-as ötéves tervre vonatkozó Irányelveket, továbbá Románia 1981—1990-es gazdasági-társadalmi fejlesztésének távlati irányvonalait. Ezek a dokumentumok azóta már népünk sokágazatú tevékenységének alapvető szövevényei, útjelző kövei.

Gazdag műsorú politikai-kulturális rendezvények keretében emlékeztettünk a Mihai Viteazul alatt történt első egyesítés 375. évfordulójára, ugyanakkor az évfordulók megünnepelésében figyelmet fordítottak a nemzetiségek egyes nagy történelmi és kulturális személyiségeinek emlékére, művelődési intézményeire, avagy kiadványai megjelenésére. Széles körű ünnepségek keretében emlékeztünk meg Helitai Gáspárról, Apáczai Csere Jánosról, Józsa Béláról, Bolyai Farkasról, Misztótfalusi Kis Miklósról vagy a német proletárköltő Nikolaus Schmidt, a zeneszerző Paul Richter születésének 100. évfordulójáról.

Ebben a vonatkozásban említendő meg sok számottevő kulturális sikerünk is. Az például, hogy a magyar nyelvű sajtó egy megjelenés viszonylatában 563 700 példányban lát napvilágot, vagy hogy a rádió naponta öt és félórás műsort ad magyarul, a televízió pedig heti 150 percen át sugároz magyar adást. Kiadói tevékenységünk élénkségét bizonyítja, hogy tavaly 255 könyv jelent meg magyarul mintegy 2 000 000 összpéldányszámban, 1975. november 1-ig pedig kb. 200 cím 1 700 000 példányban. E művek többsége a *Kriterion*, a *Dacia* és a *Ion Creangă* kiadó gondozásában került az olvasók kezébe. Tanügyi vonatkozásban érdemes rámutatni, hogy az 1975—1976-os tanévre 109 különféle tankönyvet adtak a magyarul tanuló iskolások kezébe 980 000 példányban.

Mindezek az eredmények igazolják azt, amit a tanácskozáson a magyar nemzetiségű dolgozók tájékoztatója hangsúlyozott: „A történelmi realitások és a jövő távlatainak tudományos elemzése nyomán [...] pártunk úgy véli, hogy az együttélő nemzetiségekhez tartozó dolgozók teljes jogegyenlősége biztosításával, sajátos kérdéseik megoldásával, nemzetiségre való tekintet nélkül az összes állampolgárok egysége és testvérisége megerősítésével való foglalkozás jelentősége megmarad a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom megteremtése és a kommunizmusra való fokozatos rátérés egész időszakában.“

A gazdag könyvkiadás termésének gyors fölvásárlása, vagy az a tény, hogy egyre több újságot, folyóiratot olvasnak a nemzetiségi dolgozók, hogy mind számosabb szabadegyetemi előadáson, irodalmi köri megbeszélésen, hangversenyen vesznek részt, arra vall, hogy pártunk művelődésügyi politikájának, államunk ezirányú tevékenységének gyümölcse beérett, s e keretben az anyanyelvi kultúra megkapta megillető helyét a szocialista tudat kialakításában, a szocialista humanista nevelésben, értékeink ápolásában, sajátos vonásaink megőrzésében.

Jövönk vázolásában Nicolae Ceaușescu elvtárs az alapvető elvek rövid ismertetésén túl rámutatott arra, hogy „a következő ötéves tervben alapvető — mondhatni forradalmi — változást hajtunk végre a termelőerők telepítésénél. Önök tudják, hogy mit jelent majd ez minden egyes megyére nézve [...] az országnak 1980-ban új társadalmi-gazdasági szerkezete lesz [...] elérjük a termelőerők erőteljes fejlődését az ország összes megyéiben.“

Mint ismeretes, valamennyi megye évi össztermelése meghaladja majd a 10 milliárd lej értéket, ami biztosítja a kiegyensúlyozott fejlődést, a munkásosztály gyarapodását, az ipar elsődlegességét, a városok nagyarányú növekedését, több falu várossá alakulását, jelentős kulturális központok kialakulását, a fejlett és az elmaradottabb tájak közti különbség kiegyenlítését. Ama megyék között pedig, amelyek lemaradásuk behozatala végett fokozott támogatásban részesülnek a beruházások és egyéb ráfordítások terén, egyformán szerepel Botoșani, Vaslui, Szilág, Beszterce-Naszód és mások.

Mint minden tanácskozáson, úgy ez alkalommal is — a pártszerű bírálat és önbírálat szellemében — fölvetődtek különböző jellegű gondok „az oktatással és a művelődéssel, a művészeti tevékenységgel, a szocialista neveléssel kapcsolatban is mind általánosságban, mind pedig e tevékenységeknek az egyik vagy másik nyelven való lebonyolításával összefüggésben“.

Beszédében pártunk főtítkára részletesen foglalkozott a még megoldásra váró kérdésekkel, nehézségekkel, s többek között rámutatott arra, hogy „a nemzeti kérdés marxista—leninista megoldásában fontos probléma biztosítani a föltételeket a társadalmi tevékenység lebonyolításához az illető nemzetiség nyelvén [...] Természetesen gondoskodunk az ahhoz szükséges föltételek megteremtéséről, hogy az emberek azon a nyelven olvashassanak, hallgathassanak meg egy verset, kórust vagy színdarabot, amelyet jobban értenek. Ámde gondoljunk elsősorban a közös nyelvre — amely forradalmi dialektikus és történelmi materialista világ- és életszemléletünk. Különböző nyelveken kifejezve magunkat az egységes forradalmi, marxista—leninista nyelven kell beszél-nünk.“

Jövönkről szólva nyert említést az, hogy az új esztendő elején a néptanácsok megtartják a megyei konferenciákat, sor kerül az országos kongresszusra, a művelődési kongresszusra is, és e nagy jelentőségű tanácskozásokon napirendre kerül mind a szocialista demokrácia, a vezetésbeli tömegparticipáció kiterjesztésének kérdése, mind a népművelési problémák — s ezen belül az egyes nemzetiségek anyanyelvi kultúrája gondjainak megtárgyalása is. Pártunk főtitkára ebben a vonatkozásban hangsúlyozta: „Megfelelő figyelmet fordítva arra a lehetőségre, hogy a magyar vagy német nemzetiségű állampolgárok hozzájuthassanak a maguk nyelvén az irodalomhoz, vagy az illető nyelven hallgathassák az előadásokat, s a rádió- és televízióműsorokat, egyetlen pillanatra sem szabad megfeledkezni a forradalmi nevelés lényegbevágó problémájáról, amelyre állandó gondot, a legfőbb gondot kell fordítanunk [...] Mi valóban egy új humanizmust, forradalmi humanizmust teremtünk, amely új szemléletből táplálkozik és amely szemben áll a kizsákmányolással, a társadalmi és nemzeti elnyomással. A művészetnek és a művelődésnek, a nevelő tevékenységnek ki kell vennie részét az új forradalmi humanizmus létrehozásából.“

A szocialista hazafiság, a hazaszeretet, a nép iránti hűség, a szülőföldhöz való ragaszkodás szellemében tárgyalt a tanácskozás bizonyos elemek kivándorlási törekvéseiről is. „Álláspontunk e tekintetben világos — mondotta pártunk főtitkára. — [...] Mi soha nem gondoltunk arra, hogy elmenjünk az országból [...] Mint forradalmárok mindig tudtuk, hogy abban az országban kell dolgoznunk, ahol születünk. függetlenül a nemzetiségtől [...] Elmondhatjuk, hogy azok, akik a múltban távozásra gondoltak, és akik ma távozni akarnak, olyan emberek, akik nem értik meg vagy nem akarják megérteni azt a hivatásukat, hogy itt harcoljanak, hogy ne dezertáljanak, ne futamodjanak meg a harc elől [...] Románia minden egyes állampolgárának helye, függetlenül román, magyar, német, szerb, zsidó nemzetiségétől, itt van! Munkálkodjunk együtt, hogy biztosítsuk az ország gyors fejlődését, hogy mielőbb fölszámoljuk a gyengénfejlettséget, és olyan életet teremtsünk, amelyben mindenki teljes mértékben élvezheti a civilizáció összes vívmányait, aktívan részt vehet az egész társadalom vezetésében. Így látjuk mi ezt a kérdést, és ily módon kell cselekednünk ott, ahol ez a kérdés fölmerül!“

Új esztendő közeledtén úgy véljük, hogy számunkra, magyar nemzetiségi dolgozók számára — a szocialista építés egész folyamába illeszkedő megközelítésben — a tanácskozás, az ott elhangzott főtitkári beszéd további ösztönzést, bizakodást nyújt a jövő évi munkához, beleértve termelőtevékenységünket éppen úgy, mint a szakmai képzést, avagy az anyanyelvi kultúra további fejlesztését.

KORUNK